

**Standardy Ochrony
Małoletnich
w Publicznej Szkole
Podstawowej nr 13
z Oddziałami Integracyjnymi
im. Ks. Józefa
Poniatowskiego w Radomiu**

Akty prawne, na podstawie których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu:

- 1) Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. 1991 nr 120, poz. 526);
- 2) Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
- 3) Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606);
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- 5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Preambuła

Niniejszy dokument został stworzony, aby zapewnić dzieciom Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu harmonijny rozwój w atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i szacunku. Jest skierowany do pracowników szkoły (pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, wolontariuszy, stażystów), rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci.

Mając na uwadze, że dziecko, ze względu na swoją zależność od osób dorosłych wymaga szczególnej troski i ochrony z ich strony, dla Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu jako instytucji wspierającej rodziny z dziećmi w opiece i wychowaniu, nadrzędnym celem jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i dbałość o dobro każdego dziecka oraz podejmowanie działań w jego najlepszym interesie, poprzez wspieranie go w rozwoju i rozpoznawanie jego potrzeb.

Pracownicy szkoły oraz praktykanci, stażyści i wolontariusze traktują każde dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników oraz praktykantów, stażystów, wolontariuszy wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

Wszyscy pracownicy, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1.

1. **Pracownikiem** Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu, zwaną dalej szkołą, jest każda osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę.
 2. **Osoby z zewnątrz** – to pracownicy firm, instytucji, organizacji współpracujących ze szkołą, wolontariusze, stażyści, praktykanci.
 3. **Dziecko** jest to osoba do ukończenia 18 roku życia, przyjęta do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców/opiekunów prawnych, ucząca się w szkole.
Do szkoły uczęszczają dzieci posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
 4. **Małoletnim**, zgodnie z kodeksem cywilnym, jest każda osoba od urodzenia do ukończenia 18 roku życia.
 5. **Uczniem** jest każda osoba uczęszczająca do Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu i realizująca obowiązki szkolne.
 6. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
 7. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic lub opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym rodzina zastępcza).
 8. **Zgoda rodzica lub opiekuna prawnego dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców lub opiekunów prawnych dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
 9. **Przez krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
- Krzywdzeniem jest:**
- 9.1. **przemoc fizyczna** jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
 - 9.2. **przemoc emocjonalna (psychiczna)** jest to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikty osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać.
 - 9.3. **przemoc seksualna** jest to angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne dzieci to aktywność seksualna z udziałem dziecka (do 15 roku życia) podjęta przez dorosłego, nastolatka lub dziecko. Sprawca ma przewagę wiekową, fizyczną lub intelektualną nad swoją ofiarą.

9.4. **zaniedbywanie** jest to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych, zdrowotnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, warunków bytowych, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego, brak dostępu do edukacji, niezapewnienie książek, pomocy szkolnych.

9.5. **inny rodzaj zachowań:** zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

10. **Przemoc rówieśnicza** oznacza, że dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników w szkole, sąsiedztwie lub ze strony rodzeństwa, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i telefonów komórkowych).

10.1. **Agresja rówieśnicza (bullying)** ma miejsce wtedy, gdy celem działania jest wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców.

Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko danej osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów) oraz elektroniczną (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę), a także przemoc podczas randki ze strony chłopaka/dziewczyny, wykorzystanie seksualne – dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do czynności związanych z seksem przez rówieśnika, przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.

11. **Cyberprzemoc (agresja elektroniczna)** jest to stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, kierowanie gróźb pod czyjś adresem, nękanie, naruszenie wizerunku, znieważanie, zniesławianie, włamywanie się na konto elektroniczne użytkownika, używanie wulgaryzmów, wyśmiewanie innych osób za pomocą technologii informacyjnych i komunikacyjnych, z wykorzystaniem Internetu i narzędzi elektronicznych takich jak: SMS-y, MMS-y, wiadomości e-mail, witryny internetowe, treści przekazywane przez komunikatory, czaty, blogi i fora dyskusyjne oraz inne.

Do form cyberprzemocy należą, np.

- 1) rozsyłanie zniesławiających i kompromitujących treści;
- 2) włamania na konta pocztowe i konta komunikatorów w celu rozsyłania dyskredytujących wiadomości;
- 3) dalsze rozsyłanie otrzymanych danych i wiadomości bez zgody autora komunikatu jako zapisu rozmowy bądź kopii e-maila;
- 4) tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych.

12. **Osoba odpowiedzialna za Internet** to wyznaczony przez dyrektora szkoły nauczyciel informatyki sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu na terenie szkoły przez dzieci/uczniów oraz za bezpieczeństwo dzieci/uczniów w Internecie.

13. **Zespół ds. Standardów Ochrony Małoletnich** to zespół powołany przez dyrektora szkoły. W skład zespołu wchodzi następujące osoby, tj. dyrektor, wicedyrektor, pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny oraz dodatkowy nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły.

14. **Interwencja** to proces mający na celu doprowadzenie do zmiany sytuacji dziecka, tj. zatrzymywanie krzywdzenia i zapewnienie bezpieczeństwa dziecku poprzez szybką i skuteczną reakcję.

15. **Zespół Interwencyjny** to zespół powołany przez dyrektora szkoły w skomplikowanych przypadkach. W skład zespołu wchodzi następujące osoby, tj. dyrektor lub wicedyrektor, pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny, wychowawca klasy, nauczyciel współorganizujący kształcenie integracyjne lub specjalne, inni nauczyciele - specjaliści pracujący z dzieckiem, pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.

16. **Zespół interdyscyplinarny** - to zespół powoływany przez władze samorządowe w ramach realizowania przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Mogą w nim ponadto uczestniczyć prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż wymienione.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2.

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci, zgodnie z **Załącznikiem nr 1** do niniejszych Standardów.

2. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka krzywdzenia dziecka pracownik szkoły informuje o nich pedagoga/psychologa szkolnego, wychowawcę dziecka, którzy podejmują rozmowę z rodzicami. Wypełniają ankietę dotyczącą czynników ryzyka krzywdzenia dziecka, zgodnie z **Załącznikiem nr 1A** do niniejszych Standardów. Następnie przekazują rodzicom/opiekunom dziecka informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywują ich do szukania dla siebie odpowiedniej pomocy.

4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik szkoły – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w szkole. Zasady stanowią **Załącznik nr 2** i **Załącznik nr 2A** do niniejszych Standardów.

5. Rodzice/opiekunowie dziecka w oddziale przedszkolnym, klasach 1-3 oraz w klasach 4-8 (w przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebach kształcenia specjalnego) podpisują zgodę na udzielanie pomocy przy czynnościach higienicznych zgodnie z **Załącznikiem nr 2B** do niniejszych Standardów.

6. Pracownicy w swoich działaniach uwzględniają sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczyciele pracujący z dzieckiem

z niepełnoprawnością oraz dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi muszą być uważni na ich potrzeby, ewentualne problemy i włączać swój wewnętrzny radar sygnalizujący „Uwaga dziecko!”

7. Rekrutacja pracowników szkoły odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji pracowników. Zasady stanowią **Załącznik nr 3, Załącznik nr 3A oraz Załącznik nr 3B** do niniejszych Standardów.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 3.

1. W przypadku zauważenia przez pracownika szkoły, rodzica/opiekuna lub inną osobę, że dziecko jest krzywdzone, osoba ta ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej zgodnie z **Załącznikiem nr 4** i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, pedagogowi/psychologowi szkolnemu oraz wychowawcy dziecka.

2. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, pracownik szkoły niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja lub/i pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer alarmowy 112 lub 997 lub 998, a następnie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga/psychologa szkolnego, wychowawcę dziecka i jego rodziców/opiekunów o incydencie i o stanie małoletniego.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka na terenie szkoły przez pracownika szkoły lub inną osobę

§ 4.

1. W przypadku podejrzenia przez pracownika szkoły, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej zgodnie z **Załącznikiem nr 4** i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi/psychologowi szkolnemu, wychowawcy dziecka, a w przypadku sprawy dotyczącej pracownika do dyrektora /wicedyrektora szkoły.

2. W przypadku zgłoszenia przemocy wobec dziecka ze strony osoby dorosłej nie będącej pracownikiem szkoły, pedagog/psycholog szkolny wyjaśnia sprawę, podejmuje następujące działania:

1) przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z pokrzywdzonym dzieckiem w obecności wychowawcy klasy, który sporządza notatkę z rozmowy zgodnie z **Załącznikiem nr 5A**;

2) przeprowadza rozmowę z innymi osobami, które pomogą w ocenie sytuacji – **Załącznik nr 5**;

3) wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych pokrzywdzonego dziecka i przeprowadza rozmowę - **Załącznik nr 5**;

4) opracowuje plan pomocy dziecku i współpracuje z rodzicami/opiekunami lub/i z innymi nauczycielami – specjalistami oraz z wychowawcą dziecka przy jego realizacji.

3. Plan pomocy dziecku uwzględnia:

1) podjęcie działań przez szkołę, w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji - w przypadku podejrzenia przestępstwa zawiadomienie policji lub prokuratury lub sądu rodzinnego;

2) formy wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku – współpraca z instytucjami pomocowymi, jak również objęcie małoletniego pomocą psychologiczną;

3) propozycje skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeśli istnieje taka potrzeba.

Pedagog/psycholog szkolny monitoruje z wychowawcą klasy i relacjonuje rodzicom/opiekunom dziecka przebieg realizacji planu pomocy.

4. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracowników szkoły oraz przez osoby z zewnątrz dyrektor podejmuje następujące działania:

1) przeprowadza czynności wyjaśniające i rozmowę dyscyplinującą z osobą/osobami z zewnątrz - **Załącznik nr 5** oraz przedstawia konsekwencje w przypadku nieprzestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich, a w razie konieczności może zakończyć współpracę;

2) przeprowadza czynności wyjaśniające i podejmuje w stosunku do nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego działania dyscyplinujące wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy oraz z ogólnych przepisów prawa;

3) przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami dziecka w obecności pedagoga/psychologa szkolnego, który przedstawia plan pomocy dziecku w szkole spełniający wymogi określone w § 4 ust. 3;

4) jeśli zachowania pracownika szkoły lub osoby z zewnątrz noszą znamiona przestępstwa, składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.

5. Plan pomocy dziecku przechowywany jest w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego. Zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach, plan spotkań ze specjalistami, rodzicami/opiekunami dziecka, nauczycielami/wychowawcami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia. Wnioski ze spotkań z pedagogiem /psychologiem szkolnym stanowią dane wrażliwe uczniów i nie są dołączane do planu pomocy dziecka, wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka na terenie i poza terenem szkoły przez rodzica/opiekuna lub inną osobę

§ 5.

1. Osoba zgłaszająca przemoc wobec dziecka ze strony osoby dorosłej ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej zgodnie z **Załącznikiem nr 4** i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi/wicedyrektorowi, pedagogowi/psychologowi szkolnemu, wychowawcy dziecka. W celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, pedagog/psycholog szkolny sporządza opis zaistniałej sytuacji oraz plan pomocy dziecku na podstawie rozmów:

1) z dzieckiem w obecności wychowawcy klasy, który sporządza notatkę z rozmowy zgodnie z **Załącznikiem nr 5A**; rozmowy przeprowadzone są z poszanowaniem godności i intymności pokrzywdzonego dziecka;

2) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka lub z innymi osobami, które pomogą w ocenie sytuacji - **Załącznik nr 5**;

3) z podejrzanym o krzywdzenie dziecka (rodzic/opiekun lub inna osoba) - **Załącznik nr 5**.

2. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

1) działań, jakie szkoła podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji a w przypadku podejrzenia przestępstwa zawiadomienie właściwych instytucji i organów (policja, sąd rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich, Ośrodek Pomocy Społecznej) oraz wdrożenie procedury „Niebieskie Karty”;

2) wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku - współpraca z instytucjami pomocowymi, jak również objęcie małoletniego pomocą psychologiczną;

3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

Pedagog/psycholog szkolny monitoruje z wychowawcą klasy i relacjonuje rodzicom/opiekunom dziecka przebieg realizacji planu pomocy.

3. Plan pomocy dziecku przechowywany jest w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego. Zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach, plan spotkań ze specjalistami, rodzicami/opiekunami dziecka, nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia. Wnioski ze spotkań z pedagogiem/psychologiem szkolnym stanowią dane wrażliwe uczniów i nie są dołączane do planu pomocy dziecka, wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).

Procedury interwencji w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna dziecka ze szkołą, podejrzenia zaniedbania dziecka ze strony rodzica/opiekuna prawnego

§ 6.

1. W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna dziecka ze szkołą lub powtarzającej się przemocy lub innych zachowań ryzykownych wobec małoletniego, pedagog /psycholog szkolny lub/i pedagog specjalny wraz wychowawcą dziecka (po ocenie zagrożenia), w porozumieniu z dyrektorem/ wicedyrektorem szkoły, zawiadamia właściwe instytucje, tj. ośrodek pomocy społecznej, policja, sąd rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich (możliwość złożenia wniosku o wgląd w sytuację rodziny).

2. Jeśli pracownik lub wychowawca dziecka podejrzewa, że małoletni jest zaniedbany lub jego rodzic/opiekun jest niewydolny wychowawczo, sporządzą notatkę służbową zgodnie z **Załącznikiem nr 4** oraz powiadamia dyrektora/wicedyrektora, pedagoga/psychologa szkolnego o zaistniałej sytuacji.

W celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, pedagog/psycholog szkolny sporządza opis zaistniałej sytuacji oraz plan pomocy dziecku na podstawie rozmów:

1) z dzieckiem w obecności wychowawcy klasy, który sporządza notatkę z rozmowy zgodnie z **Załącznikiem nr 5A**; rozmowy przeprowadzone są z poszanowaniem godności i intymności pokrzywdzonego dziecka;

2) ze zgłaszającym fakt zaniedbania dziecka lub z innymi osobami, które pomogą w ocenie sytuacji - **Załącznik nr 5**;

3) z rodzicem/opiekunem dziecka - **Załącznik nr 5**.

3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- 1) działań, jakie szkoła podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa i pomocy dziecku, w tym zgłoszenie podejrzenia zaniedbania do odpowiedniej instytucji (Ośrodek Pomocy Społecznej / sąd rejonowy – Wydział Rodzinny i Nietletnich) w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna;
- 2) wsparcia psychologicznego, jakie szkoła zaoferuje dziecku i rodzicom/opiekunom - współpraca z instytucjami pomocowymi, jak również objęcie rodziców i małoletniego pomocą psychologiczną;
- 3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

Pedagog/psycholog szkolny monitoruje z wychowawcą klasy i relacjonuje rodzicom/opiekunom dziecka przebieg realizacji planu pomocy.

4. Plan pomocy dziecku przechowywany jest w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego. Zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach, plan spotkań ze specjalistami, rodzicami/opiekunami dziecka, nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia. Wnioski ze spotkań z pedagogiem/psychologiem szkolnym stanowią dane wrażliwe uczniów i nie są dołączane do planu pomocy dziecka, wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).

Procedury interwencji w przypadkach trudnych

§ 7.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor powołuje zespół interwencyjny.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 4 ust. 3, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga/psychologa szkolnego oraz informacji uzyskanych przez członków zespołu.
3. Aby wyeliminować zachowania niepożądane, zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy powinien:
 - 1) wziąć pod uwagę incydentalność, powtarzalność i nasilenie sytuacji przemocy;
 - 2) dokonać analizy pozycji ofiary, sprawcy i świadka w grupie rówieśniczej;
 - 3) odnaleźć mocne strony oraz obszary do rozwoju ofiary, sprawcy i świadka;
 - 4) rozpatrzyć sytuację w kontekście środowiska rodzinnego dzieci.
4. Pedagog/psycholog szkolny z wychowawcą klasy czuwa nad realizacją ustalonych form pomocy dla dziecka lub grupy. W razie potrzeby zmienia plan naprawczy.
5. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice/opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa rodziców/opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować rodzicom/opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się notatkę zgodnie z **Załącznikiem nr 5**.

Procedura „Niebieskie Karty”- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

§ 8.

1. Procedura „Niebieskie Karty” stanowi ważny element w walce z przemocą w rodzinie, ponieważ dokumentuje sytuacje pokrzywdzonego dziecka i stanowi dowód w postępowaniu przygotowawczym i ewentualnej sprawie karnej o znęcanie się. Procedura „Niebieskie Karty” zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec dziecka przemocy domowej, tj. przemoc fizyczna, przemoc emocjonalna, zaniedbywanie, wykorzystanie seksualne, małoletni jest świadkiem przemocy.
2. Rozpoznanie przemocy w rodzinie i wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” to początek procesu wspierania ofiary przemocy.
3. Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywające się na podstawie procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody dziecka dotkniętego przemocą. Wszczynając procedurę, szkoła podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa takiemu dziecku.

§ 9.

1. „Niebieską Kartę A” zakłada pracownik szkoły z pedagogiem/psychologiem szkolnym, który posiada informacje, że wobec małoletniego stosowana jest przemoc domowa. Decyzję o założeniu „Niebieskie Karty” warto podjąć po konsultacjach z dyrektorem/wicedyrektorem szkoły.
2. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc.
3. Wszczęcie procedury na terenie szkoły następuje przez wypełnienie formularza „**Niebieska Karta – A**” w obecności dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie.
4. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec małoletniego, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna dziecka.
5. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec małoletniego są rodzice/opiekunowie dziecka, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.
6. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone przez pedagoga /psychologa szkolnego w obecności wychowawcy dziecka.
7. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”.
8. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi/opiekunowi prawnemu lub osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego.

9. Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową lub wobec, której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
10. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.
11. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę, tj. w szkole.
12. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice/opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców/opiekunów dziecka na piśmie.

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia

§ 10.

1. W sytuacji uzyskania przez pracownika szkoły informacji, że dziecko/uczeń doświadcza ze strony innego dziecka/ucznia przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie - pracownik niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja lub/i pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer alarmowy 112 lub 997 lub 998, bądź w przypadku podejrzenia, że dziecko/uczeń jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej zgodnie z **Załącznikiem nr 4** i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, pedagogowi/psychologowi szkolnemu i wychowawcy dziecka. Notatka przechowywana jest w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego. Dostęp do niej mają tylko zaangażowane w sprawę osoby.
2. W celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, pedagog/psycholog szkolny sporządza opis zaistniałej sytuacji szkolnej i rodzinnej oraz plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 4 ust. 3, na podstawie rozmów:
 - 1) z dzieckiem/ucznikiem w obecności wychowawcy dziecka, który sporządza notatkę z rozmowy – **Załącznik nr 5A**; rozmowy przeprowadzone są z poszanowaniem godności i intymności pokrzywdzonego dziecka;
 - 2) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka/ucznia;
 - 3) z podejrzanym o krzywdzenie;
 - 4) z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc – **Załącznik nr 5**;
 - 5) z rodzicami/ opiekunami dziecka krzywdzonego – **Załącznik nr 5**.Równoległe dyrektor/wicedyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny powiadamiają sąd rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

§ 11.

1. Jeśli sprawca przemocy rówieśniczej dopuścił się czynu karalnego/zabronionego przez prawo, interwencja zależna jest od wieku sprawcy.
2. W przypadku ucznia lub małoletniego do 13 r. ż., jeśli działania wewnętrzne szkoły nie przynoszą oczekiwanego rezultatu, dyrektor składa wniosek do sądu rejonowego - Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację dziecka i rodziny.
3. W przypadku ucznia lub małoletniego od 13-17 r. ż., dyrektor szkoły składa zawiadomienie na policję lub do sądu rejonowego - Wydział Rodzinny i Nieletnich.
4. W przypadku małoletniego posiadającego 17 lat, dyrektor szkoły składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
5. Interwencja zewnętrzna prowadzona jest równoległe z planem interwencji wewnętrznej.

§ 12.

1. W sytuacji uzyskania przez pracownika szkoły informacji, że dziecko doświadcza ze strony innego dziecka/ucznia przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) pracownik szkoły ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej zgodnie z **Załącznikiem nr 4** i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy dziecka oraz pedagogowi/psychologowi szkolnemu. Notatka przechowywana jest w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego. Dostęp do niej mają tylko zaangażowane w sprawę osoby.
2. W celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, pedagog/psycholog szkolny sporządza opis zaistniałej sytuacji oraz plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 4 ust. 3, na podstawie rozmów:
 - 1) z dzieckiem w obecności wychowawcy dziecka, który sporządza notatkę z rozmowy – **Załącznik nr 5A**; rozmowy przeprowadzone są z poszanowaniem godności i intymności pokrzywdzonego dziecka;
 - 2) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka;
 - 3) z podejrzanym o krzywdzenie;
 - 4) osobno z rodzicami/opiekunami dziecka/dzieci uwikłanych w przemoc - **Załącznik nr 5**;
 - 5) osobno z rodzicami dziecka krzywdzonego - **Załącznik nr 5**.
3. W przypadku powtarzającej się przemocy dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny powiadamia sąd rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich, wysyła wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

§ 13.

W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i wsparciem należy objąć również uczniów będących jej inicjatorami, biorąc pod uwagę potrzebę współpracy w tym zakresie z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, a także uczniów, którzy byli ewentualnymi świadkami zdarzenia.

§ 14.

1. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia małoletniego należy uzupełnić **Kartę Interwencji**, której wzór stanowi **Załącznik nr 6** do niniejszych Standardów. Kartę przechowuje się w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego wraz z pozostałą dokumentacją dotyczącą dziecka.
2. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych przyjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub o zagrożeniu krzywdzeniem, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy przed osobami nieuprawnionymi, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
3. W przypadku wniosku o udzielenie informacji o dziecku uprawnionej zgodnie z przepisami właściwych ustaw do tego instytucji, sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej, policji, pedagog/psycholog szkolny z wychowawcą dziecka (po konsultacji z dyrektorem/wicedyrektorem szkoły) jest zobowiązany do przygotowania informacji o dziecku z uwzględnieniem wskazanych we wniosku obszarów opieki i współpracy z rodzicami/opiekunami małoletniego.

§ 15.

1. W szkole na tablicy ogłoszeń przy gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego znajdują się informacje dla dzieci - do kogo i gdzie mogą się zwrócić o pomoc i radę w wypadku krzywdzenia, wykorzystywania. W szczególności dostępna jest informacja o anonimowych i bezpłatnych telefonach zaufania dla dzieci i młodzieży.
2. Pracownicy szkoły i rodziny małoletnich mają łatwy dostęp do danych kontaktowych placówek oraz instytucji zajmujących się ochroną dzieci, zapewniających pomoc i opiekę w sytuacjach krzywdzenia dziecka lub zagrożenia dziecka przemocą czy wykorzystywaniem oraz do organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej - **Załącznik nr 7** do niniejszych Standardów.

Rozdział IV

Zasady ochrony danych osobowych

§ 16.

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE oraz ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.
2. Każde dziecko ma prawo do ochrony swoich danych osobowych.
3. Dane osobowe dziecka są przetwarzane, zgodnie z zadaniami wynikającymi z ustawy o systemie oświaty i funkcjami statutowymi szkoły.
4. Dane osobowe dzieci wykorzystywane są wyłącznie zgodnie z przeznaczeniem, do którego zostały udostępnione.
5. Rodzicom/opiekunom prawnym dzieci przysługuje wgląd do danych osobowych dziecka z możliwością ich zmiany.

6. Szkoła zapewnia środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę danych osobowych przed wglądem osób nieupoważnionych, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.
7. Pieczęć nad dokumentami zawierającymi dane osobowe dzieci sprawuje Administrator - dyrektor szkoły.
8. Do przetwarzania danych dzieci dopuszczane są tylko osoby uprawnione przez dyrektora szkoły.
9. Dane dziecka są wyłącznie udostępniane osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
10. Osoby dopuszczone do przetwarzania danych osobowych zobowiązane są do zachowania w tajemnicy tych danych, które przetwarza oraz do zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
11. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.
12. Pracownicy szkoły nie udostępniają przedstawicielom mediów informacji o dzieciach i ich rodzicach/opiekunach oraz ich danych kontaktowych.
13. Pracownicy szkoły nie kontaktują przedstawicieli mediów z dziećmi.
14. W uzasadnionych sytuacjach pracownik może skontaktować się z rodzicami/opiekunami dziecka i zapytać o zgodę na podanie danych kontaktowych osobom zainteresowanym. Rodzic/opiekun dziecka musi wyrazić pisemną zgodę.
15. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenie szkoły. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor szkoły.
16. Dyrektor szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w ust. 15, poleca pracownikowi szkoły przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie szkoły dzieci.

Rozdział V

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 17.

1. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka. Pracownicy szkoły zobowiązują się do chronienia wizerunku dziecka.
2. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowią **Załącznik nr 8** do niniejszych Standardów.

§ 18.

1. Upublicznienie wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody rodzica/opiekuna.
2. Rodzice/opiekunowie dziecka wyrażają pisemną zgodę na umieszczanie zdjęć dziecka na stronie internetowej, Facebooku szkoły, na platformie Instagram lub You Tube

i wykorzystywanie wizerunku dziecka w materiałach promocyjnych szkoły (np. na tablicach informacyjnych) oraz w środkach masowego przekazu - **Załącznik nr 9** do niniejszych Standardów.

§ 19.

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie szkoły bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa w ust. 1, pracownik szkoły może skontaktować się z rodzicem/opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodzica/opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

§ 20.

1. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

Rozdział VI

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 21.

1. Szkoła, zapewniając uczniom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych stanowią **Załącznik nr 10** do niniejszych Standardów.
2. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela podczas zajęć edukacyjnych.
3. O bezpieczeństwie korzystania z Internetu mówi regulamin pracowni informatycznej.
4. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, ma on obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć edukacyjnych.
5. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.
6. Opiekun sali informatycznej zapewnia, że na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły zainstalowane i aktualizowane jest oprogramowanie, które jest oprogramowaniem antywirusowym, antyspamowym i firewall.
7. Wymienione w ust. 6 niniejszego paragrafu oprogramowania są aktualizowane przez wyznaczonego nauczyciela informatyki przynajmniej dwa razy w roku.

8. Wyznaczony nauczyciel informatyki przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony nauczyciel informatyki ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.

9. Informację o uczniu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony nauczyciel informatyki przekazuje dyrektorowi/wicedyrektorowi oraz pedagogowi/psychologowi szkolnemu - **Załącznik nr 4**.

10. Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza z uczniem, o którym mowa w ust. 9, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie - **Załącznik nr 5A**.

11. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog/psycholog szkolny uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania zgodne z procedurami opisanymi w rozdziale III Standardów Ochrony Młodzieży.

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy oraz podejrzenia dostępu małoletnich do treści szkodliwych, niepożądanych (pornografia, działania niezgodne z prawem nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, korzystania z narkotyków, alkoholu)

§ 22.

1. Zachowania cyberprzemocy i inne niepożądane, szkodliwe treści ujawniane są za pomocą komputera, telefonu komórkowego bądź innego sprzętu audiowizualnego. Informacja o cyberprzemocy zaszłej z udziałem uczniów szkoły może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania lub inne niepożądane zachowania może być Publiczna Szkoła Podstawowa nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu, poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inne osoby, np. uczniowie, świadkowie zdarzenia, nauczyciele, inni pracownicy szkoły.

2. Procedura interwencyjna obejmuje:

- 1) udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- 2) zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- 3) wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

3. Jeśli wiedzę o zajściu dotyczącego cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, informuje o tym fakcie dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga/psychologa szkolnego i wychowawcę ucznia oraz sporządza notatkę służbową - **Załącznik nr 4**.

4. Pedagog/psycholog szkolny i dyrektor/wicedyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą ucznia dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie. Wszelkie dowody cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy udokumentować szkodliwe treści (np. w formie zrzutów ekranowych, wydruków nagrań, plików z treściami niedozwolonymi, zapisów rozmów w komunikatorach) oraz inne istotne informacje, np. nazwy użytkowników internetowych, adresy e – mailowe, numery telefonów komórkowych, adresy odpowiednich stron

internetowych. W kwestii rejestracji dowodów cyberprzemocy należy poprosić o pomoc nauczyciela informatyki.

5. Gdy sprawca cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści jest znany i jest on uczniem szkoły, wychowawca ucznia wraz z pedagogiem/psychologiem szkolnym powinien podjąć dalsze działania zmierzające do rozwiązania konfliktu. Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów i sprawców cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści jest wielu, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.

6. Należy przeprowadzić rozmowę ze sprawcą (sprawcami) cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści - **Załącznik nr 5A**, mając na uwadze poniższe zagadnienia:

- 1) ustalenie okoliczności zajścia i jego przyczyn;
- 2) poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- 3) omówienie skutków postępowania i poinformowanie o konsekwencjach wynikających z wewnątrzszkolnego oceniania zachowania w związku z używaniem przemocy;
- 4) wyrażenie nieakceptacji co do każdej z form przemocy w życiu szkolnym i pozaszkolnym;
- 5) zobowiązanie sprawcy agresji elektronicznej do zaprzestania nieakceptowanego zachowania i usunięcia z Internetu szkodliwych treści;
- 6) określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści;
- 7) w szczególnych przypadkach stworzenie kontraktu z uczniem określającego zobowiązania dziecka, rodziców/opiekunów i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzebrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w kontrakcie.

7. Wobec sprawcy cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści podczas podejmowania decyzji o zastosowaniu rodzaju kary, zgodnej z wewnątrzszkolnym ocenianiem, należy wziąć pod uwagę:

- 1) rozmiar i rangę szkody, rozmiar upublicznienia szkodliwych treści i upokorzenia ofiary agresji elektronicznej;
- 2) czas trwania prześladowania drugiej osoby;
- 3) świadomość popełnianego czynu;
- 4) motywację popełnianego czynu przemocy;
- 5) rodzaj rozpowszechnianego materiału.

8. Wychowawca ucznia wraz z pedagogiem/psychologiem szkolnym podejmują działania zgodne z procedurami opisanymi w rozdziale III Standardów Ochrony Małoletnich, przeprowadzają rozmowę z rodzicami ucznia będącego sprawcą cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści oraz rodzicami ucznia będącego ofiarą cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści zgodnie z **Załącznikiem nr 5**. Podczas spotkania następuje poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych dziecka o przebiegu zdarzenia i zapoznanie z materiałami dowodowymi, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec sprawców agresji elektronicznej.

9. Należy przeprowadzić rozmowę z ofiarą cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści - **Załącznik nr 5A**, mając na uwadze poniższe zagadnienia:

- 1) ustalenie okoliczności zajścia i jego przyczyn;

- 2) udzielenie pomocy i wsparcia emocjonalnego osobie poszkodowanej;
 - 3) zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści, niedopuszczenie do eskalacji prześladowania lub innych niepożądanych, szkodliwych treści;
 - 4) określenie kondycji emocjonalnej poszkodowanego (ocena stopnia zażenowania, skrępowania, wstydu, lęku, przerażenia, smutku czy poczucia winy).
10. W przypadku, gdy informatorem na temat faktu wystąpienia cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści jest uczeń będący świadkiem zaistniałego prześladowania, należy go objąć odpowiednią opieką psychologiczną, a postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę zachowania dyskrecji i poufnego działania.
11. Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ofiary cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
12. W przypadku ustalenia sprawcy dokonania cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści winien on skasować szkodliwe treści.
13. Pedagog/psycholog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści, z poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy ucznia), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (zrzuty ekranowe, wydruki, nagrania, opis itp.).
14. Dyrektor szkoły powiadamia sąd rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich o sprawie w sytuacji, gdy:
- 1) rodzice sprawcy cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowej agresji elektronicznej lub gdy do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;
 - 2) szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami/opiekunami, konsekwencje statutowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem/psychologiem szkolnym itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.
15. W przypadku gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy cyberprzemocy lub innych niepożądanych, szkodliwych treści nie udało się ustalić, należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
16. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby, karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają przez dyrektora szkoły bezwzględnie zgłoszone na policję.

Rozdział VII

Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich

§ 23.

1. Dyrektor szkoły oraz wyznaczony przez niego Zespół ds. Standardów Ochrony Małoletnich odpowiedzialni są za:

- 1) przegląd i ocenę Standardów (co najmniej raz na 2 lata);
- 2) proponowanie zmian w Standardach Ochrony Małoletnich;
- 2) monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich;
- 3) reagowanie na sygnały naruszenia Standardów Ochrony Małoletnich;
- 4) za prowadzenie rejestru zgłoszeń zdarzeń zagrażających dobru małoletniego na podstawie Kart Interwencji;
- 5) przygotowanie pracowników szkoły do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich przez zorganizowanie szkoleń.

2. Dyrektor szkoły odpowiada za przeszkolenie nowozatrudnionych pracowników w zakresie Standardów Ochrony Małoletnich.

3. W przypadku, gdy przegląd, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wykaże niespełnianie przez Standardy Ochrony Małoletnich wymagań określonych w przepisach prawa powszechnie obowiązujących lub też Standardy z innych przyczyn okazały się nieaktualne lub nieodpowiadające potrzebom ochrony małoletnich, dokonywana jest aktualizacja Standardów.

1) Trzeba uwzględnić bieżące modyfikowanie procedur z uwagi na pojawiające się problemy, sytuacje, które nie zostały wcześniej ujęte w procedurach.

4. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat którego szkoła posiada wiedzę, zostaje odnotowany w **Rejestrze zgłoszeń zdarzeń zagrażających dobru małoletniego**, którego wzór stanowi **Załącznik nr 11** do niniejszych Standardów.

1) Rejestr, o którym mowa w ust. 4 prowadzi pedagog szkolny, który współpracuje z dyrektorem lub wicedyrektorem, z psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym oraz dodatkowym nauczycielem wyznaczonym przez dyrektora szkoły.

5. Pedagog/psycholog szkolny lub/i pedagog specjalny oraz dodatkowy nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły przeprowadzają wśród pracowników szkoły oraz rodziców/opiekunów dzieci, co najmniej raz na 2 lata w terminie podanym przez dyrektora, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 12 i Załącznik nr 13** do niniejszych Standardów

6. W ankiecie pracownicy szkoły i rodzice/opiekunowie dzieci mogą proponować zmiany Standardów Ochrony Małoletnich oraz wskazywać naruszenia niniejszych Standardów w szkole.

7. Pedagog/psycholog szkolny lub/i pedagog specjalny przeprowadzają ankietę wśród uczniów, dotyczącej świadomości małoletnich z form pomocy realizowanych przez szkołę. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 14** do niniejszych Standardów.

8. Pedagog/psycholog szkolny lub/i pedagog specjalny oraz dodatkowy nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły opracowują ankietę wypełnioną przez pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców/opiekunów. Sporządzają na tej podstawie sprawozdanie

z oceny realizacji Standardów Ochrony Małoletnich, które następnie przekazują dyrektorowi szkoły w terminie przez niego podanym.

9. Na podstawie sprawozdania aktualizowane są Standardy Ochrony Małoletnich i działania związane z realizowaniem procedur ochrony małoletnich.

10. Dyrektor, w porozumieniu z Radą Pedagogiczną szkoły, wprowadza do Standardów Ochrony Małoletnich niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły, dzieciom i ich rodzicom/opiekunom nowe brzmienie Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział VIII

Zasady udostępniania pracownikom, rodzicom i uczniom Standardów Ochrony Małoletnich

§ 24.

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” jest dokumentem szkolnym, ogólnodostępnym dla wszystkich pracowników szkoły, dzieci oraz ich rodziców/opiekunów prawnych.

2. Z dokumentem można zapoznać się na stronie internetowej Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu.

3. Wersja papierowa dokumentu znajduje się w sekretariacie szkoły, bibliotece szkolnej oraz w pokoju nauczycielskim. Standardy Ochrony Małoletnich w wersji skróconej przeznaczonej dla dzieci są dostępne w sekretariacie szkoły, bibliotece szkolnej oraz w pokoju nauczycielskim. Standardy Ochrony Małoletnich są wywieszane w widocznym miejscu w budynku szkoły, tj. na tablicy ogłoszeń w wersji pełnej oraz skróconej.

4. Rodzice/opiekunowie prawni mogą zapoznać się ze Standardami Ochrony Małoletnich poprzez stronę internetową szkoły, przeczytanie dokumentu znajdującego się w wersji papierowej w bibliotece szkolnej lub sekretariacie szkoły.

5. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” omawiany jest również na pierwszym zebraniu z rodzicami/opiekunami prawnymi w danym roku szkolnym (chyba, że ulegnie zmianie, wówczas omawiany jest również na pierwszym zebrań odbywającym się po wprowadzeniu zmian).

6. Rodzice podpisują oświadczenie dotyczące zapoznania się z dokumentem „Standardy Ochrony Małoletnich” - **Załącznik nr 15**. Oświadczenia rodziców/prawnych opiekunów dzieci przechowywane są w gabinecie dyrektora szkoły.

7. Nauczyciele-wychowawcy mają obowiązek na godzinie wychowawczej zapoznania uczniów/dzieci ze Standardami Ochrony Małoletnich i procedurami oraz omówienia ich w taki sposób, aby uczniowie/dzieci mogli/mogły je zrozumieć niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej. W dzienniku elektronicznym potwierdzają to stosownymi zapisami w tematach zajęć.

8. Wychowawcy w każdym roku szkolnym przeprowadzają lekcje wychowawcze dotyczące zapoznania uczniów ze Standardami Ochrony Małoletnich. Każdy uczeń / każde dziecko musi rozumieć czym jest krzywdzenie drugiego człowieka.

Rozdział IX

Przepisy końcowe

§ 25.

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Wszyscy pracownicy szkoły, tj. nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni, jak również inne osoby, które nie są pracownikami a wykonują czynności z małoletnimi zostają przeszkoleni i podpisują oświadczenie o zapoznaniu się i stosowaniu Standardów Ochrony Małoletnich - **Załącznik nr 16**. Oświadczenia pracowników są przechowywane w gabinecie dyrektora szkoły.
3. Nowozatrudnieni pracownicy przed przystąpieniem do realizacji obowiązków przechodzą szkolenie ze Standardów Ochrony Małoletnich i podpisują oświadczenie o zapoznaniu się i stosowaniu Standardów Ochrony Małoletnich - **Załącznik nr 16**.
4. Dla pracowników szkoły organizuje się szkolenie przypominające ze Standardów Ochrony Małoletnich, co najmniej raz na 2 lata w terminie podanym przez dyrektora szkoły.
5. Dokumenty związane ze zgłoszonymi interwencjami/incydentami przechowuje się w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego i/lub aktach osobowych pracownika, w zależności od rodzaju ujawnionych lub zgłoszonych interwencji/incydentów.
6. Nadzór nad realizacją i wdrożeniem „Standardów Ochrony Małoletnich” sprawuje dyrektor szkoły.

Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 5 – 2023/2024 z dnia 18 czerwca 2024 roku został zatwierdzony i wprowadzony w życie dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” w wersji pełnej i skróconej przeznaczonej dla małoletnich.

Załączniki do Standardów Ochrony Małoletnich:

Załącznik nr 1 - Czynniki i symptomy ryzyka krzywdzenia dziecka

Załącznik nr 1A - Ankieta czynników ryzyka krzywdzenia dziecka

Załącznik nr 2 - Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi

Załącznik nr 2A - Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

Załącznik nr 2B - Zgoda na pomoc dziecku w zabiegach i czynnościach higienicznych

Załącznik nr 3 - Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

Załącznik nr 3A - Oświadczenie o niekaralności

Załącznik nr 3B – Oświadczenie dla cudzoziemców

Załącznik nr 4 - Notatka służbowa

Załącznik nr 5 - Notatka z rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka lub z innymi osobami

Załącznik nr 5A – Notatka rozmowy z dzieckiem/uczniem

Załącznik nr 6 - Karta Interwencji

Załącznik nr 7 - Przemoc w rodzinie – gdzie szukać pomocy

Załącznik nr 8 - Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Załącznik nr 9 - Zgoda na wykorzystanie wizerunku dziecka

Załącznik nr 10 - Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

Załącznik nr 11 – Rejestr zgłoszeń zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

Załącznik nr 12 - Ankieta dla pracowników szkoły

Załącznik nr 13 - Ankieta dla rodziców/opiekunów prawnych dzieci

Załącznik nr 14 - Ankieta dla uczniów

Załącznik nr 15 - Oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego dziecka o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Załącznik nr 16 - Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Czynniki i symptomy ryzyka krzywdzenia dziecka

Choć dziecko nigdy nie jest winne doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane, np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą bardziej narażać je na doświadczanie przemocy, ponieważ stanowią obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców, w tym bezradność, poczucie winy, które mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec dziecka lub jego odrzucenie.

Wyodrębnia się trzy grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:

1. Czynniki związane z dzieckiem

Wśród czynników ryzyka wyróżniamy:

- 1) nieplanowana/niechciana ciąża;
- 2) przedwczesny poród;
- 3) poród bez pomocy medycznej;
- 4) niska waga urodzeniowa;
- 5) powikłania okołoporodowe, poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej;
- 6) krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami;
- 7) długotrwały płacz, nadmierne pobudzenie dziecka;
- 8) wiek dziecka (występowanie tzw. okresów krytycznych, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia);
- 9) zależność od rodziców, pracowników szkoły charakteryzująca się mniejszą zdolnością dostosowania się do oczekiwań dorosłych, nierozwinięta umiejętność panowania dziecka nad emocjami;
- 10) przewlekłe choroby, choroby psychiczne, niepełnosprawność dziecka.

2. Czynniki rodzinne, czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków:

- 1) nieobecność fizyczna lub psychiczna rodziców;
- 2) samotne rodzicielstwo;
- 3) autorytarny styl rodzicielstwa;
- 4) doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie;
- 5) wychowywanie się rodzica w placówce opiekuńczo-wychowawczej, np. domu dziecka lub w rodzinie zastępczej;
- 6) uzależnienia;
- 7) brak wsparcia rodzica przez osoby w najbliższym otoczeniu rodzica;
- 8) obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie;
- 9) kondycja psychiczna rodziców, wysoki poziom stresu, trudności emocjonalne;

- 10) konflikty, kryzysy dotyczące członków rodziny;
- 11) rodzina zastępcza, rodzina adopcyjna;
- 12) karalność rodzica;
- 13) choroby, w tym somatyczne i psychiczne rodzica, np. depresja, nowotwór, niepełnosprawność;
- 14) obecność innych (spokrewnionych) osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania dziecka.

3. Czynniki związane ze środowiskiem społecznym:

- 1) izolacja społeczna (ubogie kontakty rodziców z innym osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne);
- 2) ograniczenie możliwości zaspokajania rodzinie potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe, ubóstwo;
- 3) przemoc i patologia w najbliższym otoczeniu rodziny;
- 4) wcześniejsze podejrzenia dotyczące krzywdzenia dziecka, np. przeprowadzenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 5) rodzina, w której w przeszłości odebrano dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

4. Pracownicy szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone lub zaniedbywane. Takie jak:

- 1) dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie;
- 2) dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, kradnie jedzenie kolegom, pieniądze itp.;
- 3) dziecko żebrze - dziecko jest głodne;
- 4) dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
- 5) dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu;
- 6) dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole;
- 7) dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych;
- 8) dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia;
- 9) podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., dziecko często je zmienia;
- 10) pojawia się niechęć do lekcji wychowania fizycznego - dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- 11) boi się rodzica/opiekuna, boi się przed powrotem do domu;
- 12) dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- 13) dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- 14) zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty;
- 15) wyraźna zmiana w zachowaniu - dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.;
- 16) dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;

- 17) dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet);
- 18) używa alkoholu, środków psychoaktywnych, wyrobów tytoniowych;
- 19) nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym (tzw. „lepkość” małoletniego);
- 20) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/motywy seksualne;
- 21) dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do sytuacji i wieku (np. dziecko dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną);
- 22) dziecko ucieka z domu;
- 23) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka, strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój;
- 24) dziecko mówi o przemocy, stosuje przemoc wobec rówieśników, pracowników szkoły, innych członków rodziny.

5. Objawy fizyczne na ciele dziecka w wyniku stosowania przemocy, w szczególności jak:

- 1) pręgi na plecach, nogach i rękach; złamania; wybicia palców; pęknięcia skóry; strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki;
- 2) wylewy krwawe do gałek ocznych;
- 3) ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie;
- 4) zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim; liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka; krwawe sine ślady na podszewkach stóp;
- 5) pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości;
- 6) ślady duszenia, krępowania;
- 7) blizny po samookaleczeniu.

Diagnoza objawów przemocy fizycznej leży w kompetencjach lekarza, pewne symptomy można jednak zaobserwować w codziennym kontakcie z dzieckiem i powinny one być sygnałem do wnikliwej dalszej obserwacji oraz konsultacji medycznej.

6. Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego, w szczególności jak:

- 1) ciąża, która powstała u osoby poniżej 15. r. ż.;
- 2) choroby przenoszone drogą płciową, infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające;
- 3) otarcia na wewnętrznej stronie ud;
- 4) chroniczny ból, zaburzenia układu pokarmowego;
- 5) obwinianie się, nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

7. Symptomy krzywdzenia dziecka w sferze emocjonalnej w szczególności jak:

- 1) trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko;
- 2) negatywny obraz siebie, negatywne myśli na temat siebie i innych;
- 3) przygnębienie, strachliwość, agresja, gniew;

4) problemy z samoregulacją emocji - oszołomienie, otępienie, brak poczucia bezpieczeństwa, smutek, apatia, stany lękowe, stany depresyjne.

8. Jeżeli z objawami u dziecka współwystępują określone zachowania rodziców/opiekunów, to podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone jest szczególnie uzasadnione. Niepokojące zachowania rodziców to:

- 1) rodzic/opiekun ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem;
- 2) rodzic/opiekun odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka/ucznia, nie chce udzielać informacji, nie odbiera telefonów, nie komunikuje się przez e-dziennik (brak odpowiedzi), nie odbiera pism ze szkoły w sprawie, np. długotrwałej absencji;
- 3) rodzic/opiekun mówi o małoletnim w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża, strofuje dziecko (np. używając określeń takich jak: „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- 4) rodzic/opiekun poddaje małoletniego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca małoletniego;
- 5) rodzic/opiekun nie interesuje się losem i problemami małoletniego;
- 6) rodzic/opiekun często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa małoletni;
- 7) rodzic/opiekun jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- 8) rodzic/opiekun zachowuje się agresywnie, stosuje groźby, surową dyscyplinę, przemoc wobec innych członków rodziny;
- 9) rodzic/opiekun ma zaburzony kontakt z rzeczywistością, np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji; wypowiada się niespójnie;
- 10) jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka;
- 11) ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego, obwinia za przemoc;
- 12) rodzic/opiekun nie ma świadomości lub neguje potrzeby małoletniego;
- 13) rodzic/opiekun faworyzuje jedno z rodzeństwa;
- 14) rodzic/opiekun przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
- 15) rodzic/opiekun nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

9. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć monitoring sytuacji dziecka i rodziny. Należy skonsultować się z dyrektorem szkoły, pedagogiem/psychologiem szkolnym.

10. W wielu przypadkach udzielenie rodzinie wsparcia psychologicznego, po rozpoznaniu czynników ryzyka, pozwala ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec dzieci.

Ankieta czynników ryzyka krzywdzenia dziecka

Imię i nazwisko dziecka

Data urodzenia

Adres zamieszkania, telefon

.....

Dane rodziców / opiekunów

.....

Środowisko społeczne	Tak	Nie	Nie zaobserwowano
Złe warunki materialne			
Brak dbałości o higienę (osobistą, otoczenia)			
Bezrobocie Praca dorywcza			

Uwagi , opis

.....

System rodzinny	Tak	Nie	Nie zaobserwowano
Samotny rodzic			
Rodzina wielodzietna			
Rodzina zastępcza, adopcyjna			
Wysoki poziom stresu (powód)			
Brak wsparcia ze strony rodziny/ przyjaciół			
Przemoc w rodzinie, interwencje policji			
Problemy w relacjach w rodzinie			
Kurator w rodzinie – w przeszłości, obecnie			
Karalność rodziców – wszczęte postępowanie, wyrok			
Pobyty w placówkach interwencyjnych			

Uwagi,

opis.....

Rodzice	Tak	Nie	Nie zaobserwowano
Upośledzenie umysłowe rodzica			
Choroba psychiczna rodzica (depresja, inne)			
Uzależnienie od alkoholu, narkotyków, leków, inne			
Inne dzieci przebywające w placówkach opiekuńczych / rodzinie zastępczej itp.			
Niepokojujące relacje rodzic – dziecko (rodzic unika kontaktu z dzieckiem, nie reaguje na jego płacz, niechętnie bierze dziecko na ręce, nie mówi do niego)			

Uwagi, opis

.....

Dziecko	Tak	Nie	Nie zaobserwowano
Zaburzony rozwój psychosomatyczny dziecka			
Choroba przewlekła			
Zaniedbana higiena dziecka			
Dziecko jest głodne / wychudzone			
Nieodpowiednie ubranie dziecka			
Urazy fizyczne na ciele dziecka			
Tzw. Trudne dziecko – często płaczące, niespokojne			

Uwagi, opis

.....

Inne dzieci w rodzinie	Tak	Nie	Nie zaobserwowano
Dzieci z różnych związków			
Partner nie będący ojcem dziecka			
Dzieci hospitalizowane (choroby przewlekłe, inne)			
Dzieci niepełnosprawne			

Zasady bezpiecznych relacji pracowników Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu z małoletnimi

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie. Pracownik szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.

Działania z dziećmi

1. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, monitorują sytuację i dobrostan dziecka. Pomoc dzieciom uwzględnia: umiejętności rozwojowe dzieci, możliwości wynikające z niepełnosprawności.
2. Nauczyciele organizują zajęcia i zabawy zapewniające dzieciom wszechstronny rozwój. Zadania dostosowywane są do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych, w tym do dzieci niepełnosprawnych i dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3. Pracownicy wspierają dzieci w pokonywaniu trudności.
4. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw, wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
5. Dzieci zostają zapoznane z zasadami regulującymi funkcjonowanie grupy uwzględniającymi prawa dziecka.
6. Pozytywne zachowania dzieci wzmacniane są poprzez nagradzanie: słowne (pochwała indywidualna, pochwała w obecności dzieci), pochwała przekazana rodzicowi.
7. Stosowanie dyscypliny wobec dziecka nie może naruszać jego godności i nietykalności osobistej. W przypadku konieczności zastosowania kary nie może ona nosić cech przemocy fizycznej ani psychicznej w stosunku do dziecka.
8. Kara nigdy nie dotyczy odczuwanych przez dziecko uczuć i emocji, jedynie wynikających z nich niepożądanych zachowań.
9. W każdej sytuacji dziecko jest informowane o konsekwencji zachowania. Konsekwencją nieodpowiedniego zachowania jest, np. odsunięcie dziecka od zabawy na określony czas, zmiana aktywności, odebranie przywileju, minusowe punkty za niepożądane zachowania.
10. Wszystkie dzieci są sprawiedliwie traktowane. Pracownicy nie dzielą i nie dyskryminują dzieci ze względu na wiek, płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status materialny, etniczny, kulturowy, religijny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności.
11. W sytuacji zagrożenia wypadkiem, kontuzją, urazem, itp., pracownik szkoły ma prawo:
 - 1) zdecydowanie, ale nie gwałtownie odsunąć dziecko od źródła zagrożenia;

- 2) wyprowadzić dziecko lub wynieść je w bezpieczne miejsce;
 - 3) stanowczo, ale nie gwałtownie odebrać dziecku przedmiot zagrażający jego zdrowiu;
 - 4) o ile okoliczności pozwolą, powinien wyjaśnić dziecku przyczyny swoich działań.
12. Na wypadek sytuacji ratowania zdrowia i życia dziecka wszyscy pracownicy szkoły:
- 1) Są okresowo przeszkalani w zakresie udzielania pierwszej pomocy dziecku.
 - 2) Mają prawo i obowiązek w w/w okolicznościach udzielić bezpośredniej pomocy dziecku.
13. W sytuacji spożywania posiłków pracownicy szkoły:
- 1) nie zmuszają dzieci do jedzenia;
 - 2) zachęcają dzieci do samodzielnego spożywania posiłku, swoją pomoc oferują dzieciom, które o to poproszą;
 - 3) zapewniają spożywanie posiłków w spokojnej atmosferze;
 - 4) każde dziecko je w swoim tempie i tyle, ile chce.
14. W czasie wycieczek nauczyciel pomaga dzieciom w czynnościach higienicznych, chyba, że rodzic kategorycznie, pisemnie zabroni podejmowania takich działań. To rodzic zobowiązany jest poinformować o tym nauczyciela.
15. Rodzic/opiekun ma również obowiązek poinformować nauczyciela o zakazanych dziecku potrawach, związanych, np. z alergią pokarmową.
16. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci oraz reagują w sytuacji krzywdzenia dziecka.
17. Pracownicy szkoły nie oceniają postępowania rodziców/opiekunów dziecka w ich obecności.
- 1) Zwracają się do rodziców w sposób kulturalny z zachowaniem profesjonalnej, asertywnej postawy w sytuacji konfliktowej.
 - 2) Okazują zrozumienie dla obaw rodziców.
18. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji. Jeśli pracownik jest ich świadkiem, reaguje stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.
19. Pracownikowi zabrania się przyjmowania prezentów od dzieci oraz ich rodziców/opiekunów. Wyjątki stanowią drobne, okazjonalne podarunki związane ze świętami w roku szkolnym, np. prezentów składkowych, kwiatów, czekoladek, itp.

Kontakt fizyczny z dziećmi

1. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach pracownika taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

2. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu intymności dziecka. Zasady bezpośredniego kontaktu z dzieckiem ustalane są z rodzicami z poszanowaniem zdania obu stron. Czynności higieniczno- pielęgnacyjne ustalane są indywidualnie z rodzicami, z uwagi na potrzeby dziecka.

3. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

4. Niedopuszczalne jest, aby pracownik szkoły podawał dziecku leki (poza pielęgniarką szkolną).

5. Nie wolno przewozić dziecka prywatnym środkiem transportu. W sytuacjach szczególnych decyzję podejmuje dyrektor szkoły lub rodzic/opiekun prawny.

6. Pracownik/nauczyciel nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.

7. Pracownik/nauczyciel może przytulić dziecko, wziąć na kolana, bezpośrednio pomagać dziecku w wykonywaniu ćwiczeń sprawnościowych, zadań ruchowych oraz zadań manualnych – za zgodą dziecka i jeśli taka jest potrzeba dziecka.

1) Pracownicy nie naruszają nietykalności osobistej ucznia. Bezpośredni kontakt fizyczny ucznia i pracownika szkoły/nauczyciela dopuszczalny jest podczas prowadzenia interwencji wychowawczej, która dotyczy zagrożenia zdrowia i życia, tj. przypadki samookaleczeń, konfliktów między uczniami (rozdzielenie bójk, przytrzymanie, obezwładnienie) oraz w sytuacjach związanych z napaścią, agresją ze strony osób obcych. Dopuszczalny jest kontakt fizyczny podczas demonstrowania ćwiczeń lub asekurowania ucznia.

2) Niedopuszczalne jest również spanie pracownika/nauczyciela w jednym łóżku lub pokoju z dzieckiem/ucniem podczas wycieczek szkolnych.

8. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z dzieckiem. Do sytuacji takich zaliczyć można:

1) pomoc dziecku niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a jego rodzic wyraża zgodę;

2) pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w spożywaniu posiłków;

3) pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole.

Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi należy zachować cierpliwość i szacunek. Słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.

2. Pracownik powinien zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

3. Pracownik powinien szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, pracownik wyjaśni mu to najszybciej, jak to możliwe. Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, pracownik prosi o pomoc pedagoga lub psychologa szkolnego. Może zaproponować dziecku pozostanie na przerwie szkolnej, ewentualnie może poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.

4. Możliwości i ograniczenia dzieci są respektowane. Dzieci nie są przezywane i nie są etykietowane.

5. Pracownicy szkoły:

- 1) zawsze zwracają się do dziecka po imieniu;
- 2) mówią do dziecka spokojnie, nie podnoszą głosu;
- 3) używają języka zrozumiałego dla dziecka, a zarazem poprawnego pod względem reguł językowych; posługują się komunikatem „ja”;
- 4) nigdy nie pozostawiają dziecka bez wyjaśnienia, tłumaczą swoje decyzje;
- 5) nigdy nie pozostają obojętnym na wyrażoną przez dziecko chęć nawiązania kontaktu, rozmowy.

Niedopuszczalne są zachowania wobec dzieci:

1. Ciesne (szarpanie, bicie, popychanie, uderzanie ręką, przedmiotem, klapsy, mocne ściskanie, przytrzymywanie wbrew woli).

2. Słowne (wyzywanie, zastraszanie, groźby, wyśmiewanie, ośmieszanie, upokarzanie, zmuszanie, negowanie uczuć, używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag).

3. Krzyczenie na dzieci, wywoływanie u nich lęku, poczucia winy, zawstydzanie.

4. Rozładowywanie emocji na dzieciach, brak reakcji w sytuacjach krzywdzenia dziecka.

5. Nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, treści związanych z przekonaniami religijnymi, politycznymi, społecznymi.

6. Nawiązywanie z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy). Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.

7. Dotykanie dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

8. Proponowanie dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji (narkotyków, tzw. dopalaczy), jak również używanie ich w obecności dzieci.

9. Wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców lub opiekunów dziecka. Zachowywanie się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

10. Utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrektor nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód rodziców/opiekunów oraz samych dzieci.

11. Ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych,

w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

12. Agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych.

13. Umieszczanie obraźliwych, ośmieszających uczniów rysunków, zdjęć i filmów.

14. Rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających uczniów materiałów.

15. Cyberstalking – śledzenie w sieci poczynań uczniów i upublicznianie ich.

Kontakty poza godzinami pracy

1. Co do zasady, kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy szkoły i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

2. Nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy szkoły. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (służbowy e-mail, telefon służbowy, służbowy komunikator, dziennik elektroniczny).

4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy szkoły, pracownik musi poinformować o tym dyrektora, a rodzice/opiekunowie dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania pełnej poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów oraz pracowników szkoły.

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik powinien być świadom cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje, ale także swoich własnych działań w Internecie.

2. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z innych aplikacji, na których może spotkać uczniów i uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta.

3. Jeśli profil pracownika szkoły jest publicznie dostępny, dzieci i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w jego cyfrową aktywność.

4. Nie wolno pracownikowi nawiązywać kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

**Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi oraz niedozwolone zachowania
małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi
im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu**

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i pracownicy szkoły chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popęlniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, w szczególności:
 - 1) używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość, życzliwość;
 - 2) poprawny, wolny od wulgaryzmów język;
 - 3) kontrola swojego zachowania i emocji;
 - 4) wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji

i przemocy wobec innych uczniów.

11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.

12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np. pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).

13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.

14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów, dzieci oraz innych osób:

a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.

- bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
- rzucanie czymś w inne dziecko na tyle mocno, że pozostawia to ślady lub powoduje obrażenia;
- wymuszenia;
- napastowanie seksualne;
- nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- fizyczne zaczepki;
- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- rzucanie w kogoś przedmiotami;
- podkładanie komuś nogi, przepychanie się łokciami;

b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.

- obelgi, wyzwiska;
- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
- bezpośrednie obrażanie ofiary;
- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary;
- groźby;

c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.

- poniżanie;
- wykluczenie z grupy, (ignorowanie, nastawianie innych przeciwko danej osobie), izolacja, milczenie, manipulowanie;
- pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
- wulgarne gesty;
- śledzenie/szpiegowanie;
- obraźliwe SMSy i MMSy;
- wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania; telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
- umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę;

- kradzież, niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - straszenie;
 - szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub w klasie, np. rzucanie kamieniami lub innymi przedmiotami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub zajęć edukacyjnych.
 4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 5. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
 6. Nieprzestrzeganie postanowień statutu szkoły i innych regulaminów szkolnych.
 7. Uleganie nałogom, np. palenie wyrobów tytoniowych, e-papierosów, picie alkoholu.
 8. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
 9. Niestosowne odzywanie się do kolegów/koleżanek lub innych osób w szkole lub poza nią.
 10. Używanie wulgarnego słownictwa w szkole i poza nią.
 11. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
 12. Kradzież/przywłaszczenie własności kolegów/koleżanek lub innych osób oraz własności szkolnej.
 13. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów/dzieci.
 14. Wysługiwanie się innymi uczniami i dziećmi w zamian za korzyści materialne.
 15. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami/koleżankami. Udział w bójce.
 16. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
 17. Nieregowanie na niewłaściwe zachowania kolegów, innych dzieci (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
 18. Znęcanie się (współdział w znęcaniu się nad kolegami/koleżankami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
 19. Aroganckie, niegrzeczne zachowanie wobec innych uczniów/dzieci, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.
 20. Kłamanie, oszukiwanie kolegów i koleżanek oraz innych osób w szkole.
 21. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/osób bez ich zgody.
 22. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
 23. Stosowanie wobec innych uczniów/dzieci różnych form cyberprzemocy.

Zgoda
na pomoc dziecku w zabiegach i czynnościach higienicznych

Wyrażam zgodę / Nie wyrażam zgody* na pomoc dziecku

.....
Imię i nazwisko dziecka

w zabiegach i czynnościach higienicznych.

.....
Podpis rodzica/ opiekuna

***niepotrzebne skreślić**

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

1. Pracodawca, tj. dyrektor szkoły musi zadbać, aby osoby przez niego zatrudnione w szkole posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, zespół ds. rekrutacji, tj. dyrektor, wicedyrektor szkoły oraz specjalista ds. kadr i płac zweryfikuje dokumenty dotyczące:

- 1) wykształcenia;
- 2) kwalifikacji zawodowych;
- 3) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia osoby zatrudnianej oraz przeprowadzi rekrutację nowych pracowników szkoły zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji.

2. W każdym przypadku dyrektor szkoły musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Pracodawca powinien znać:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.

3. Pracodawca może poprosić osobę zatrudnianą o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda osoby zatrudnianej. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci, np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę. Pracodawca nie może samodzielnie prowadzić tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają go w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych¹ oraz Kodeksu pracy².

4. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi dyrektor szkoły jest zobowiązany sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym³ - Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie rps.ms.gov.pl.

5. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze dyrektor szkoły potrzebuje następujących danych osoby zatrudnianej:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) numer Pesel;
- 4) nazwisko rodowe;
- 5) imię ojca;
- 6) imię matki.

Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika.

6. Dyrektor szkoły pobiera od osoby zatrudnianej informacje z Krajowego Rejestru Karnego⁴ stanowiące, że osoba nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne, o ile zezwalają na to przepisy obowiązującego prawa. Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. pracowników samorządowych⁵ oraz nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w placówkach publicznych⁶.

7. W przypadku niemożliwości przedstawienia zaświadczenia dyrektor szkoły prosi osobę zatrudnianą o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych – **Załącznik nr 3A** do niniejszych Standardów.

8. Jeżeli osoba zatrudniana posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.

9. Osoba zatrudniana posiadająca obywatelstwo inne niż polskie składa dyrektorowi szkoły oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej - **Załącznik nr 3B** do niniejszych Standardów.

10. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas osoba zatrudniana składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego w art.189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r.

o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi – **Załącznik nr 3B** do niniejszych Standardów.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.).

² Art. 22¹ oraz art. 22^{1a} Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1510).

³ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 152).

⁴ Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1709).

⁵ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 530).

⁶ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.)

Oświadczenie o niekaralności

Radom, dnia

Ja, niżej podpisany/a

Numer PESEL

świadomy/a odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu karnego przewidującego karę pozbawienia wolności do lat 3 za złożenie fałszywego oświadczenia

o ś w i a d c z a m,

że nie byłem/byłam karany/karana za przestępstwo i nie toczy się wobec mnie postępowanie karne lub dyscyplinarne za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego. W przypadkach, gdy prawo nie zezwala na pozyskanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego, posiadam pełną zdolność do czynności prawnych i korzystam z pełni praw publicznych.

.....
czytelny podpis składającej oświadczenie

Oświadczenie dla cudzoziemców

Imię i nazwisko

Radom, dnia

.....

Oświadczenie

Ja, niżej podpisany/a oświadczam, że:

1) w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/zamieszkiwałam w następujących państwach:

.....

(należy wymienić wszystkie państwa)

2) prawo ww. państwa/państw, z którego/z których powinna być przedłożona informacja, o której mowa w art. 21 ust. 4–6 ustawy z dnia z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, nie przewiduje jej sporządzenia oraz że w ww. państwie/państwach nie prowadzi się rejestru karnego;

3) nie byłam/byłem prawomocnie skazana/skazany w ww. państwach za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/dopuściłem się takich czynów zabronionych;

4) nie mam obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania stanowiska nauczyciela/wykonywania zawodu nauczyciela;

5) nie toczy się wobec mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne za przestępstwa i inne czyny popełnione przeciwko dzieciom.

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Data i czytelny podpis osoby składającej oświadczenie

Notatka służbowa

Dotyczy ucznia(imię, nazwisko, klasa). W dniu o godzinie pełniąc pracę w charakterze.....(wymienić funkcję), otrzymałem(am) następujące informacje/zauważyłem(am) następujące objawy*, na podstawie których można podejrzewać krzywdzenie dziecka:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zgłaszającym(y) był(li).....

Świadkiem(ami) zdarzenia/informacji był(li):

Podjąłem/podjęłam następujące działania:

.....
.....
.....

Notatkę przekazałem(am).....(komu),
w dniu..... o godzinie.....

Inne ważne informacje

Radom, dnia.....

.....
czytelny podpis pracownika/nauczyciela

***właściwe podkreślić**

Notatka z rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka lub z innymi osobami*

*właściwe podkreślić

Dniaodbyła się rozmowa.....

Imię i nazwisko nauczyciela

Z.....

Imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego dziecka lub innej osoby

w sprawie dziecka.....

Imię i nazwisko dziecka

Osoby towarzyszące rozmowie

.....

Rozmowa dotyczyła:

.....

.....

.....

.....

.....

Ustalenia i wnioski:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(podpis rodziców/opiekunów lub innej osoby)

(podpis wychowawcy/nauczyciela)

Notatka z rozmowy z dzieckiem/ z dziećmi*

* właściwe podkreślić

Dniaodbyła się rozmowa.....

Imię i nazwisko nauczyciela

Z.....

Imię i nazwisko dziecka

Osoby towarzyszące rozmowie

.....

Rozmowa dotyczyła:

.....
.....
.....
.....
.....

Ustalenia i wnioski:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

(podpis dziecka/dzieci)

.....

(podpis wychowawcy/nauczyciela)

**Karta Interwencji w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami
Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu**

1. Imię i nazwisko dziecka	
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)	
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzanym krzywdzeniu	
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa szkolnego	<p>Data:</p> <hr/> <p>Działania:</p>
5. Spotkania z rodzicami dziecka	<p>Data:</p> <hr/> <p>Opis spotkania:</p>
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<p>1. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa;</p> <p>2. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/ rodziny;</p> <p>3. Inny rodzaj interwencji, jaki?</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

<p>7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji</p>		
<p>8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli szkoła uzyskała informacje o wynikach/ działania tych instytucji/ /działania rodziców</p>	<p>Data:</p>	<p>Działania:</p>

Przemoc w rodzinie – gdzie szukać pomocy?

Informacje dla rodziców/opiekunów dzieci

1. Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na **numer alarmowy 112 / 997**. Prawo stoi po Twojej stronie! Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

2. Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Pomogą Ci:

1) Ośrodki pomocy społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.

2) Powiatowe centra pomocy rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.

3) Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.

4) Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.

5) Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.

6) Sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.

7) Placówki ochrony zdrowia – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.

8) Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.

9) Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

3. Możesz zadzwonić do:

1) **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”**

tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18:00 –22:00 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 1800 –2200 w języku rosyjskim.

2) **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 1700 –2100) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 1800 –2200). 3) Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info.

4) Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez SKYPE: **pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

5) **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym** - tel. **+48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

6) **Policyjnego Telefonu Zaufania dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie**

tel. nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9:30 do 15:30, od godz. 15:30 do 9:30 - włączony jest automat).

7) **Anonimowej Linii Specjalnej „Zatrzymać Przemoc” tel. 800 12 01 48** (czynny całodobowo).

8) **Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę - tel. 800 100 100** – to bezpłatna i anonimowa pomoc dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie pomocy psychologicznej dla dzieci przeżywających kłopoty i trudności. Specjaliści dostępni są od poniedziałku do piątku, w godzinach od 12.00 do 15.00.

Wykaz placówek funkcjonujących w Radomiu, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

1. Placówki udzielające pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu, ul. Limanowskiego 134, **tel. 48 360 84 88**, email: sekretariat@mops.radomn.pl.

2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu, Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy, ul. Grabowa 17, **tel. 48 360 89 40** e-mail: przemoc@mops.radom.pl - realizacja procedury „Niebieskie Karty”, pomoc psychologiczna, wsparcie socjalne, praca socjalna.

3) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu ul. Malczewskiego 20 b, **tel. 48 362 27 45**, email: pomoc@tpd.radom.pl – pomoc psychologiczna i prawna, zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie (hostel).

4) Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadzony przez Caritas Diecezji Radomskiej w Radomiu, ul. Kościelna 5, **tel. 48 365 10 87**, email: radom@caritas.pl – pomoc psychologiczna i prawna.

2. Specjalistyczne Poradnie Rodzinne:

1) Diecezja Radomska ul. Malczewskiego 1 **tel. 340 62 00** email: kuria@radom.opok.org.pl – porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne, wsparcia w wychodzeniu z nałogów.

2) Stowarzyszenie „Kobiety dla Radomia, Radom ul. Miła 17 lok. 100 email: jolanta.skolowska1@o2.pl – porady psychologiczne i terapia uzależnień.

3) Fundacja Instytut Spraw Publicznych w Radomiu ul. Zegara Słonecznego 2 lok. 1
email: fundacjaispradom@gmail.com – poradnictwo prawne, psychologiczne specjalista ds. przemocy w rodzinie.

4) Katolicki Ruch Antynarkotyczny „Karan” w Radomiu ul. Pułaskiego 9 tel. 48 360 24 63,
email: radom@karan.pl – warsztaty umiejętności wychowawczych, konsultacje psychologiczne.

5) Stowarzyszenie „Monar” – Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna w Radomiu ul. Struga 57a email: radomporadnia@monar.org – poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne.

3. Placówka, która otrzymała dotację z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości:

1) Okręgowy Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem w Radomiu, ul. Mireckiego 3, tel. 531 462 069.

4. Placówki zapewniające miejsca noclegowe dla osób stosujących przemoc w rodzinie:

1) Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn, ul. Słowackiego 188, tel. 48 360 01 91.

2) Schronisko dla Bezdomnych Kobiet działające przy Caritas Diecezji Radomskiej, ul. Zagłoby 3, tel. 48 365 26 29.

3) Noclegownia dla Kobiet i Mężczyzn działająca przy Caritas Diecezji Radomskiej, ul. Zagłoby 3, tel. 48 365 26 29.

Noclegownia czynna jest:

1) w okresie od 1 października do 31 marca w godz. od 18.00 do 8.00

2) w okresie od 1 kwietnia do 30 września w godz. od 19.00 do 7.00.

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Nasze wartości

1. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci i uczniów, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
3. Uczniowie mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
4. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:

1. Pytanie o pisemną zgodę rodziców/opiekunów prawnych oraz o zgodę dzieci przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania – (na początku danego roku szkolnego).
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka, używamy tylko imienia.
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez naszą instytucję).
5. Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
 - 1) wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagraniu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście;
 - 2) zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
6. Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu ze szkoły.

7. Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzania i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać dyrektorowi, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do użytku w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu

1. W sytuacjach, w których nasza szkoła rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, deklarujemy, że:

1) Dzieci i rodzice/opiekunowie prawni będą informowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane.

2) Zgoda rodziców /opiekunów prawnych na rejestrację wydarzenia zostanie przyjęta przez nas na piśmie na początku danego roku szkolnego.

2. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) zadbamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:

1) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych;

2) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia;

3) niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika naszej szkoły;

4) poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do prywatnego użytku

W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

1) wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/opiekunów prawnych;

2) zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice/opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę;

3) przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

Rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media

1. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrektora szkoły. W takiej sytuacji upewnimy się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci. Oczekujemy informacji o:

- 1) imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę;
 - 2) uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał;
 - 3) podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.
2. Pracownikom szkoły nie wolno umożliwić przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie szkoły bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrektora szkoły.
3. Pracownicy szkoły nie kontaktują przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazują mediom kontaktu do rodziców /opiekunów prawnych dzieci i nie wypowiadają się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
4. W celu realizacji materiału medialnego dyrektor szkoły może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń instytucji dla potrzeb nagrania. Dyrektor, podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie szkoły dzieci.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

Jeśli dzieci, rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami/opiekunami prawnymi i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Przechowywanie zdjęć i nagrań

Przechowujemy materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci:

- 1) Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez szkołę. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez szkołę w polityce ochrony danych osobowych.
- 2) Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
- 3) Nie wyrażamy zgody na używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci.
- 4) Jedyńm sprzętem, którego używamy jako szkoła, są urządzenia rejestrujące należące do szkoły.

Zgoda na wykorzystanie wizerunku dziecka

Oświadczam, że **wyrażam zgodę / nie wyrażam zgody** * na:

- 1) fotografowanie i wykorzystywanie wizerunku mojego dziecka w dokumentacji szkoły;
- 2) umieszczanie fotografii zawierających wizerunek mojego dziecka w dokumentacji szkoły (na szkolnych tablicach informacyjnych, w szkolnej gazetce, w kronice szkoły/klasy);
- 3) umieszczanie zdjęć zawierających wizerunek mojego dziecka zarejestrowany podczas zajęć edukacyjnych, uroczystości i imprez szkolnych zorganizowanych przez Publiczną Szkołę Podstawową nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu przy ul. Henryka Sienkiewicza 30, na stronie internetowej, Facebooku szkoły, na platformie Instagram, YouTube.

Oświadczam, że **wyrażam zgodę / nie wyrażam zgody** * na rejestrowanie i wykorzystanie przez dziennikarzy wizerunku mojego dziecka do celów publikacji w środkach masowego przekazu.

.....
Imię i nazwisko dziecka

.....
Imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego*

.....
Czytelny podpis rodzica/opiekuna prawnego*

***niepotrzebne skreślić**

Podstawa prawna:

1. Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 roku (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781 ze zm.);
2. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2509 ze zm.).

Radom, dnia.....

**Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych
w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa
Poniatowskiego w Radomiu**

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno pracownikom, jak i uczniom, w czasie zajęć edukacyjnych i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana, tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Wyznaczony jest nauczyciel informatyki odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci w szkole. Do obowiązków tej osoby należą:
 - 1) zabezpieczenie sieci internetowej szkoły przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania;
 - 2) aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, dwa razy w roku;
 - 3) przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
 - 4) W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony nauczyciel informatyki stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony nauczyciel informatyki przekazuje dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, pedagogowi/psychologowi szkolnemu oraz wychowawcy dziecka (notatka służbowa zgodnie z **Załącznikiem nr 4**). Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog/psycholog szkolny uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji – rozdział III Standardów Ochrony Małoletnich.
5. W szkole jest regulamin korzystania z Internetu przez uczniów oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze.
6. W przypadku dostępu do Internetu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, ma on obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć edukacyjnych.
7. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z uczniami warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
8. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

**Rejestr zgłoszeń zdarzeń zagrażających dobru małoletniego w Publicznej Szkole
Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego
w Radomiu**

Rok szkolny

L.p.	Data	Opis zdarzenia	Podjęte czynności	Czy miała miejsce interwencja organów zewnętrznych (policji, prokuratury). Opis podjętych przez organy zewnętrzne czynności.

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich - ankieta dla pracowników szkoły

1. Czy znasz Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu?

TAK / NIE

2. Czy zapoznałeś/aś się z treścią dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich”?

TAK / NIE

3. Czy stosujesz w swojej pracy Standardy Ochrony Małoletnich?

TAK / NIE

4. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?

TAK / NIE

5. Czy wiesz jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?

TAK / NIE

6. Czy w Twoim miejscu pracy, według Twojej oceny, przestrzegane są Standardy Ochrony Małoletnich?

TAK / NIE

7. Czy zaobserwowałeś/aś naruszenie Standardów Ochrony Małoletnich w swoim miejscu pracy?

TAK / NIE

8. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone.

.....
.....
.....

9. Czy masz jakieś uwagi, poprawki do Standardów Ochrony Małoletnich?

Jakie?

.....

10. Jakie punkty / zagadnienia należałoby do Standardów włączyć? Dlaczego? Jakie regulacje proponujesz?

.....
.....

11. Czy jakieś punkty / zagadnienia należałoby usunąć? Jakiego? Dlaczego?

.....
.....

12. Czy jakieś punkty / zagadnienia należałoby zmienić? Jakiego? Dlaczego? W jaki sposób?

.....
.....

**Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich -
ankieta dla rodziców/opiekunów prawnych dzieci**

1. Czy zna Pani/Pan Standardy Ochrony Małoletnich, obowiązujące w szkole?

TAK / NIE

2. Czy zapoznała/(ł) się Pani/Pan z dokumentem „Standardy Ochrony Małoletnich”?

TAK / NIE

3. Czy potrafi Pani/Pan rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?

TAK / NIE

4. Czy wie Pani/Pan, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?

TAK / NIE

5. Czy zdarzyło Pani/Panu zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przez pracownika szkoły?

TAK / NIE

Jeśli odpowiedział/a Pan/Pani na **TAK**, to jakie zasady zostały naruszone?

.....
.....
.....

6. Czy ma Pani/Pan jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich?

TAK / NIE

Jeśli tak to, jakie?

.....
.....
.....
.....

Monitoring Standardów – ankieta dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy znasz Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w naszej szkole?		
2.	Czy w sytuacji doświadczenia przemocy, krzywdy wiesz do kogo możesz się zwrócić, aby uzyskać pomoc?		
3.	Czy znalazł się ktoś, kto pomógł Ci i udzielił pomocy?		
4.	Czy byłeś świadkiem, gdy stosowano agresję/przemoc wobec kogoś innego? (Jeżeli tak, opisz poniżej tabeli jak zareagowałeś/zareagowałaś?)		
5.	Czy w Twojej klasie istnieje problem przemocy lub agresji?		

.....

.....

.....

.....

**Oświadczenie rodzica/opiekuna dziecka o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony
Młodoletnich**

Radom, dnia

**Oświadczenie o znajomości i przestrzeganiu zasad zawartych w Standardach Ochrony
Młodoletnich**

Ja, niżej podpisana/y.....
(imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego dziecka)

oświadczam, że zapoznałam/em się ze „**Standardami Ochrony Młodoletnich**” stosowanymi
w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa
Poniatowskiego w Radomiu oraz zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
czytelny podpis rodzica/opiekuna prawnego dziecka

Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

.....
Imię i nazwisko

Radom, dnia

.....
Stanowisko

Oświadczenie

Ja, niżej podpisany/a oświadczam, że zapoznałem/łam się ze „**Standardami Ochrony Małoletnich**” obowiązującymi w Publicznej Szkole Podstawowej nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Radomiu i przyjmuję je do realizacji. Zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
czytelny podpis